■ Чалавек — чалавеку

ПА-РАНЕЙШАМУ Ў СТРАІ...

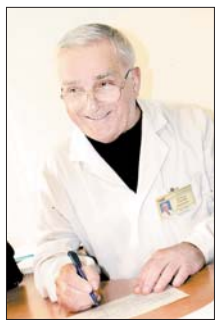

Не так даўно лёс звёў мяне з урачом, які ўпершыню ў нашай краіне зрабіў адкрытую аперацыю на сэрцы. Было гэта ў Крупках, дзе ў далёкім 1962 годзе Мікалай Мікалаевіч ШЧАЦІНІН працаваў хірургам, намеснікам галоўнага ўрача раённай бальніцы.

Неяк па восені туды прывезлі дзевяцікласніка з агнястрэльным раненнем. Трэба было тэрмінова вырашаць, што рабіць, як ратаваць...

У той час студэнтаў медыцынскага інстытута вучылі: дакранешся да сэрца — станеш забойцам, тым больш — ва ўмовах раённай бальніцы... А да ўсяго родныя падлетка сказалі няпраўду: быццам ён сам і выпадкова стрэліў у сябе. Толькі праз шмат гадоў высветлілася, што ў юнака стралялі... На той жа момант вельмі важна было ведаць напрамак кулі ў сэрцы, яе размяшчэнне...

На нарадзе калегі выказвалі розныя меркаванні. Адны папярэджвалі: «Не бярыся, бо дабром гэта не скончыцца», іншыя (іх была большасць) падтрымалі рашэнне Мікалая Мікалаевіча дзейнічаць. Аб гэтым жа на каленях маліла маці падлетка...

Скончылася ўсё добра: сын застаўся жыць. Хірург за высокае прафесійнае майстэрства быў узнагароджаны Ганаровай граматай Мінскага абласнога аддзела аховы здароўя і абкама прафсаюзаў медыцынскіх работнікаў. Да таго ж выдатна праведзеная аперацыя адкрыла Мікалаю Мікалаевічу дарогу ў аспірантуру: ён паступіў на кафедру агульнай хірургіі Мінскага медыцынскага інстытута. Разам з калегамі займаўся рэканструкцыйнай і аднаўленчай хірургіяй. У 1966 годзе разам з супрацоўнікамі рыхтаваў і ўдзельнічаў у IV Усесаюзнай канферэнцыі, прысвечанай перасадцы органаў і тканак. На форуме выступіў з навуковай работай «Прафесійныя аспекты хірургічнай дэанталогіі», праводзіў аперацыі, планавыя кансультацыі, аўтар больш як 80 навуковых работ.

Цяпер Мікалай Мікалаевіч працуе ангіяхірургам у Мінскім кансультацыйна-дыягнастычным цэнтры, праводзіць кансультацыі для ўрачоў — хірургаў і неўролагаў паліклінік сталіцы па захворваннях вен і артэрый, вядзе прыём. Цудоўна выглядае: адкрыты, заўсёды з гумарам і ўсмешкай. У вольны час, як прызнаецца, захапляецца літаратурай, асабіста ведаў Уладзіміра Караткевіча.

...Нядаўна Мікалай Мікалаевіч адзначыў 80-гадовы юбілей, і праз любімую «Звязду» я хачу пажадаць шаноўнаму доктару здароўя, актыўнага даўгалецця і плённай працы!

Вікторыя АЛЯКСАНДРАВА,
г. Мінск.

«УСПОМНІМ МЫ — УСПОМНЯЦЬ НАС»

...Калі ёсць такая магчымасць, хоць раз на тыдзень ды стараюся прайсці па сваёй роднай вуліцы, паглядзець на будынак школы.

Страшна ўспомніць, але парог яе я пераступіў у 1954 годзе! Даўно, здавалася б, але і сёння помню сваіх аднакласнікаў, сваіх настаўнікаў. Адзін з іх, Уладзімір Ігнатавіч Ляпёшкін, выкладаў у нас родную мову і літаратуру, усім, каго цікавіла прыгожае пісьменства, чытаў вершы — у тым ліку свае. Трэба сказаць, што быў ён не аматарам, а сапраўдным паэтам — аўтарам многіх зборнікаў. Дагэтуль у памяці яго радкі пра сяброў, пра людзей свайго пакалення:

Ніхто з нас не муціў вады,
Ніхто не заслужыў дакору,
І за пражытыя гады
Нам ані кропелькі не сорам.

Гэта сапраўды так: наш Уладзімір Ігнатавіч быў потым дырэктарам сталічных школ №2 і 23, Заслужаным настаўнікам БССР, узначальваў выдавецтва «Народная асвета».

У памяці яшчэ і тое, што гэты чалавек за свае ўласныя грошы паставіў помнік аднавяскоўцам, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

...Пакуль жывём, нельга, па-мойму, забываць пра тых, каго болей няма. Як той казаў, успомнім мы — успомняць, магчыма, і нас?

Уладзімір ГОЛУБЕЎ,
г. Мінск

■ Дакрананне

Любоў без лішніх слоў

Як дастукацца да дзіцячых сэрцаў? Як зрабіць жыццё сельскіх школьнікаў больш яскравым, паўнацэнным, змястоўным? Над гэтым мы працуем даўно, адкрываючы новыя формы баўлення вольнага часу. Гэты год таксама стаў адметным: у нас з'явілася школьнае лясніцтва.

Фота Наталлі ЮШКЕВІЧ.

Але спачатку адміністрацыя Навагрудскага лясгаса прапанавала нам правесці экскурсію па тэрыторыі іх гаспадаркі. Ахвотных набралася больш за 20 чалавек, хоць надвор'е не зусім спрыяла. Адразу дзеці трапілі ў пітомнік, дзе ўбачылі зусім маленькія, кволыя елачкі, якія толькі-толькі набіралі моц — так бы мовіць, дрэўцы «ясельнай групы». «Хацелася дакрануцца да гэтай прыгажосці, хацелася дапамагчы ім вырасці!» — казала адна з удзельніц экскурсіі.

Затым мы перайшлі ў зону маладой пасадкі, дзе дрэўцы пакрысе набіралі моц, дзе галінкі самых жвавых елачак з зайздросным імпэтам імкнуліся ўвысь.

Ну а далей...

Далей нас сустрэў «вялікаўзроставы» ельнік, дзе побач з веліччу дарослых дрэў хацелася проста памаўчаць.

Здавалася б, а што тут такога? Звычайная паездка ў звычайны лясгас, у яловы лес... Але ж і нам, дарослым, і нашым дзецям так часта не хапае менавіта звычайнага, чалавечага. Дзеці паназіралі за ростам дрэў — ад нараджэння да сталасці. Яны, спадзяюся, зразумелі, якой важнай справай займаюцца людзі, што працуюць у лясгасе.

Цяпер мы з падвоеным жаданнем будзем удзельнічаць у акцыях «Наш лес» па добраўпарадкаванні лясных насаджэнняў і «Пасадзі дрэва», цяпер у нас з'явіцца яшчэ больш кармушак і шпакоўняў... І няхай нашы мерапрыемствы камусьці здадуцца простымі і немудрагелістымі — менавіта яны без лішніх слоў кранаюць дзіцячыя душы.

Аксана ЗАСАДЗІНСКАЯ,
намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Пятрэвіцкага дзіцячага сада-сярэдняй школы Навагрудскага раёна

■ Добрая навіна

ЯШЧЭ НА АДЗІН ХРАМ БОЛЬШ!

Днямі ў нашым мястэчку адбылася вялікая падзея — адкрылася новая царква Свяціцеля Мікалая Цудатворца.

Асвяціў храм і новыя званы Уладыка Антоній, епіскап Слуцкі і Салігорскі. У набажэнстве прымала ўдзел духавенства з Капыльскага і Салігорскага благачыння, а таксама з Мінска.

Уладыка Антоній падзякаваў усім прыхаджанам за вялікую працу, якую яны ўклалі ў будаўніцтва новага храма, і асобным з іх уручыў узнагароды. У прыватнасці, настаяцель прыхода Міхаіл Мардвінаў удастоены медаля Кірылы Тураўскага, а матушка і рэгент хору Алена Мардвінава атрымала медаль Святога князя Уладзіміра.

Пасля набажэнства Уладыка Антоній наведаў музей Кузьмы Чорнага. Экскурсія ў ім завяршылася невялікай пастаноўкай на рэлігійную тэму, узятую з кнігі «Дзецям пра праваслаўную веру».

Людміла НІЖЭВІЧ,
жыхарка аграгарадка Цімкавічы,
Капыльскі раён

■ Сітуацыя

Не толькі настальгія

Быць ці не быць 200-гадоваму юбілею школы?

Сваё 145-годдзе хутка адзначыць наша Машчонская школа, якая 80 гадоў таму стала сярэдняй. А вось ці будуць у яе іншыя юбілеі і круглыя даты, пакуль пытанне.

Цяпер у гэтай школе вучыцца больш за 70 дзяцей. Прыкладна столькі ж застанецца ў найбліжэйшыя гады. Школа паспяхова прайшла акрэдытацыю, вучні з году ў год становяцца пераможцамі раённых алімпіяд і спартыўных спаборніцтваў, на роўных з гарадскімі аднагодкамі здаюць экзамены пры паступленні ў навучальныя ўстановы. І тым не менш над школай навісла пагроза закрыцця. Вучняў збіраюцца вазіць за восем кіламетраў у аграгарадок Ходцы.

Цяпер там, у дзіцячым садку — базавай школе, вучыцца крыху больш за 50 вучняў. Школьнікі з навакольных вёсак, як некалі іх бацькі, ужо не першы год ходзяць у нашу, Машчонскую, бо Ходцаўская не мела і не мае статусу сярэдняй. І гэта невыпадкова — Машчонская школа і тады, і цяпер геаграфічна размешчана так, што вакол яе канцэнтруюцца найбольшыя вёскі рэгіёна. Таму яе і абралі асноўнай.

— Калі закрыюць нашу школу, — лічыць яе **дырэктар Віктар Паўлавіч КУЧЫНСКІ**, — то для сапраўднага адраджэння аграгарадка Белая Ліпа перспектыў будзе значна менш.

Згодны з ім і бацькі вучняў, былыя выпускнікі, якія з горыччу абмяркоўваюць такую невясёлую перспектыву на сайце «Аднакласнікі», дзе існуе група «Машчонская школа — шлях да ведаў». Яна аб'ядноўвае шмат землякоў, раскіданых па розных кутках нашай краіны і былога Савецкага Саюза.

Дарэчы, для іх родная школа не толькі настальгічны ўспамін, але і месца пастаянных сустрэч аднакласнікаў, якія не бачылі адзін аднаго дзясяткі гадоў. Яны ўдзячныя калектыву педагогаў, якія памятаюць пра іх і прымаюць гэтак жа гасцінна, як у далёкім дзяцінстве. Са свайго боку і выпускнікі па магчымасці імкнуцца дапамагаць роднай школе. Вядома ж, з надзеяй, што яна будзе жыць яшчэ доўгія гады.

...На адной з нядаўніх сустрэч прысутнічалі вучні, якія скончылі яе 50 і больш гадоў таму. Хацелася б спадзявацца, што і цяперашнія вучні будуць мець магчымасць сабрацца ў школе на яе 200-гадовым юбілеі. Што цалкам магчыма, калі, прымаючы рашэнне аб скарачэнні колькасці ўстаноў адукацыі, адказныя асобы ўлічаць не толькі эканамічны бок праблемы, але і многае іншае.

Аляксандр ПІСКУНОЎ, член Саюза пісьменнікаў Беларусі, выпускнік,
Сенненскі раён

WWW.ZVIAZDA.BY ZVAROT@ZVIAZDA.BY WWW.ZVIAZDA.BY ZVAROT@ZVIAZDA.BY WWW.ZVIAZDA.BY

■ Зачапіла

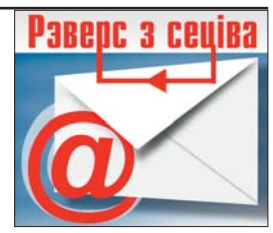

Н. ЗІГУЛЯ.
«Горад на скрыжаванні дарог і эпох» *(«Звязда» ад 26 лістапада)*

— Вельмі добра, што газета адсочвае выкананне дзяржпраграмы ў райцэнтрах вобласці. А ўлічваючы, што такі агляд робіцца пры дапамозе Магілёўскага аблвыканкама, хочацца параіць, каб выканкамы іншых абласцей бралі такі вопыт на ўзбраенне. Бо часта атрымліваецца, што закон існуе, а на справе нічога не робіцца. Тут бачна, што работа, можа, і не такімі вялікімі тэмпамі, але ж вядзецца. Вельмі карысным для мяне стала і знаёмства з нейкімі адметнымі асаблівасцямі гарадоў раённага падпарадкавання. Па невялічкіх замалёўках можна ў цэлым уявіць жыццё канкрэтнага населенага пункта. Лічу праект газеты вельмі пазнавальным, і не толькі для інвестараў. Так трымаць! А яшчэ абавязкова з'езджу ў Крычаў на Пацёмкінскія забавы. Цікава паглядзець на тое месца, дзе гуляла сама імператрыца.

Іван Закаблукаў, *Віцебская вобласць.*

С. БАРЫСЕНКА.
«Што адбірае ў нашых мужчын 10 гадоў жыцця?» *(«Звязда» ад 30 лістапада)*

— Знаёмы ўрач-уролаг расказаў неяк пра аднаго пацыента... Было таму глыбока за семдзесят пяць. Прыйшоў на прыём ды моліць: «Дайце што-небудзь... можа, сэрца і не вытрымае, але ж хачу яшчэ хоць раз у раі з жанчынай пабываць, пакуль не памёр...» А тут высвятляецца, што ў нас ужо ў пяцьдзясят палова мужчын для гэтага не зусім прыдатныя. І ні ўролаг, ні віягра ім не патрэбныя. Можна было б іх пашкадаваць, але ж з якога перапалоху? Самі сябе даводзяць, штодня робяць усё магчымае, каб не затрымацца на гэтым свеце. Ды і наогул! Азірніцеся навокал: колькі недагледжаных, непрыбраных, пацёртых, безгустоўных... Мужчыны сучасныя нават ад карыесу сябе абараніць не могуць, што ўжо казаць пра іншыя выпрабаванні... Што ж рабіць нам, жанчынам, якія жадаюць жыць доўга ды... якасна? Мы ж у пяцьдзясят яшчэ... ого-го! Цукерачкі! А тут...

Святлана, *г. Мінск.*

С. ЯСКЕВІЧ.
«У сабакі вочы пазычыўшы» *(«Звязда» ад 1 снежня)*

— Прачытала і горка пасмяялася: гэта ж трэба, якія ў людзей праблемы бываюць — сабаку ўкралі за дзве тысячы долараў. Тут думаеш, як да зарплаты дацягнуць, а потым, атрымаўшы яе, заплаціць за камунальныя паслугі, аддаць частку дзецям-студэнтам і сядзець далей, нават не дазваляючы сабе марыць пра новае паліто ці боты.

А калі сур'ёзна, я на месцы супрацоўнікаў міліцыі прапажу не шукала б. Калі ў грамадзянкі ёсць грошы на такія жывыя цацкі, то няхай бы яна наймала прыватнага дэтэктыва шукаць тое, што згубіла па дурноце. А міліцэйскія сілы лепш бы задзейнічаць на іншае. Ну, напрыклад, з наступленнем зімы горш становіцца нашым адзінокім старым у вёсках. Дзеці радзей прыязджаюць, а злыдні, гатовыя пажывіцца дармовым, не дрэмлюць. Ды і ў горадзе хапае такіх людзей, якім патрэбная абарона ад злых сваякоў, ад прайдзісветаў, што выдаюць сябе за сацыяльных і медыцынскіх работнікаў. І калі яны ўбачаць, што тут часта бываюць людзі ў форме, то лішні раз падумаюць, ці варта рызыкаваць.

Марыя С, *г. Кобрын.*

Н. НІКАЛАЕВА.
«Пакаленне «гугл» *(«Звязда» ад 27 лістапада)*

— Вы пішаце: «Сучасная адукацыя будуецца не вакол фігуры настаўніка, а вакол фігуры вучня. Педагог перастаў быць адзінай крыніцай інфармацыі ў класе, а вучні больш не з'яўляюцца пасіўнымі слухачамі. У гэтай сітуацыі патрабуецца ўменне не толькі яе здабыць, але і асэнсаваць, і крытычна ацаніць. Атрымліваючы новую порцыю інфармацыі, вучні павінны навучыцца разглядаць яе з розных пазіцый, рабіць высновы адносна яе дакладнасці і каштоўнасці».

Я не магу пагадзіцца з гэтым сюжэтам. Пачнем з канца. Справа ў тым, што вучань здольны яе (інфармацыю) не толькі здабыць, але і асэнсаваць, і крытычна ацаніць , калі валодае крытэрыямі адпаведнай ацэнкі. А гэтыя крытэрыі ён можа набыць толькі ў працэсе засваення пэўных тэарэтычных ведаў. Але наша Міністэрства адукацыі ўзяло курс на вымыванне тэорыі з навучальнага працэсу, гэта па-першае. Па-другое, нельга бачыць у педагогу толькі сродак прадстаўлення і перадачы інфармацыі. Яго роля — у пераўтварэнні інфармацыі ў веды вучняў (у зразумелую ім інфармацыю), бо самастойна вучням справіцца з гэтай задачай вой як цяжка! Па-трэцяе, інфармацыю трэба разглядаць не з «розных пазіцый», а ў святле засведчаных (як гэта робіцца ў добрых падручніках), праўдзівых пазіцый. А ўвогуле, я з задавальненнем чытаю вашы матэрыялы. Але асцярожней на паваротах!

Прафесар Уладзімір Бяркоў,
Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы